

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Från Cork 2.0-förklaringen till konkreta åtgärder**(yttrande på eget initiativ)**

(2017/C 345/06)

Föredragande: **Sofia BJÖRNSSON**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	26.1.2017
Rättslig grund	Artikel 29.2 i arbetsordningen Yttrande på eget initiativ
Ansvarig facksektion	Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande av facksektionen	15.6.2017
Antagande vid plenarsessionen	6.7.2017
Plenarsession nr	526
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	123/0/0

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar Cork 2.0-förklaringen och den konferens som i september 2016 ledde fram till förklaringen. Förklaringen ger fortsatt starkt stöd för en landsbygdsolitik på EU-nivå.

1.2 Det kan konstateras att landsbygdsområdena i EU inte är homogena och att förutsättningarna skiljer sig mellan och inom medlemsstaterna. EESK anser att dessa olikheter skapar behov av fokusering och en strategisk ansats vid användning av tillgängliga EU-fonder. Detta måste vara baserat både på prioriteringar från medlemsländerna och deras regioner och, vilket är viktigast, initiativen från landsbygdsbefolkningen. Obligatorisk landsbygds-säkring av politiska beslut och strategier kan därutöver vara ett sätt att ta hänsyn till och beakta landsbygdsens särskilda förutsättningar.

1.3 Landsbygdsutveckling är en horisontell fråga som berör i stort sett alla politikområden. Det behövs en mer sammanhållen politik för landsbygden och den regionala utvecklingen, och det behövs därtill en stark budget för ESI-fonderna (Europeiska struktur- och investeringsfonderna). EESK konstaterar att den av ESI-fonderna som har störst satsningar på landsbygdsutveckling är Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), och betonar att övriga ESI-fonder som Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF) bör öka sin andel.

1.4 Utrymmet för förenkling av politiken är stort. EESK vill betona att förenkling av regelverket för ESI-fonderna är en nödvändighet, både på EU-nivå och i det nationella och regionala genomförandet av politiken. Dagens system är så komplext att vissa potentiella sökande undviker att söka stöd.

1.5 På många ställen i EU, särskilt i landsbygdsområden, saknas fortfarande hållbara lösningar för internetkommunikation. EESK betonar att detta inte är rimligt. Landsbygdsområden behöver bredband, t.ex. för fungerande telefoni, av säkerhetsskäl och även för levnadsstandarden. Tillgång till bredband kan vara en faktor som påverkar i vilken utsträckning framför allt unga personer väljer att bo kvar eller flytta. För företag och entreprenörer är tillgång till bredband nödvändigt.

1.6 Jordbrukssektorn har med sin starka koppling till marken en mycket viktig roll för landsbygden. Jordbruksproduktion är både en oundgänglig del i landsbygdsområden för att tillgodose samhällets efterfrågan på hållbara livsmedel, och en motor för landsbygdsutvecklingen. Därför ser EESK det som naturligt att merparten av de medel som ligger i Ejflu är avsedda för jordbruksverksamhet. Goda villkor för unga lantbruksföretagare är en förutsättning för långsiktigt hållbar jordbruksproduktion.

1.7 EESK vill betona att för att nå en hållbar utveckling krävs ett gott innovationsklimat.

1.8 EESK konstaterar att FN:s 17 hållbarhetsmål och delmål, liksom klimatavtalet i Paris (COP 21), är övergripande målsättningar som rör all EU-politik, inte minst politiken för landsbygdens utveckling. De regionala och lokala myndigheter som är verksamma på landsbygden måste engagera sig aktivt i genomförandet av dessa internationella förpliktelser.

2. Allmänna kommentarer

Cork 2.0

2.1 År 1996 höll kommissionen en konferens i Cork på Irland. Resultatet av konferensen blev Cork-förklaringen, som lade grunden för den andra pelaren i den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) och landsbygdsprogrammen. Hösten 2016 anordnade kommissionen en ny konferens i Cork där Cork 2.0-förklaringen antogs.

2.2 Förklaringen togs fram i brett samförstånd vid en konferens arrangerad av Generaldirektoratet för jordbruk och landsbygdsutveckling med cirka 340 deltagare från majoriten av EU:s medlemsstater som representerade civilsamhället och myndigheter på nationell nivå, regional nivå och EU-nivå, däribland representanter från EESK. Under avslutningen presenterades förklaringen med rubriken "Ett bättre liv i landsbygdsområden" som underförstått godkändes av deltagarna.

2.3 Utgångspunkt för förklaringen är landsbygds- och jordbrukspolitiken i EU. I viss mån tas dock ett bredare grepp genom hänvisning till FN:s mål för hållbar utveckling (Agenda 2030)⁽¹⁾ och klimatavtalet i Paris (COP 21)⁽²⁾.

2.4 Inledningsvis beskrivs skälen för förklaringen och därefter tio punkter för politikens inriktning:

- Punkt 1: Främja en blomstrande landsbygd
- Punkt 2: Stärka landsbygdens värdekedjor
- Punkt 3: Investera i lönsamhet och vitalitet på landsbygden
- Punkt 4: Bevara landsbygds miljön
- Punkt 5: Förvalta naturresurser
- Punkt 6: Främja klimatåtgärder
- Punkt 7: Öka kunskap och innovation
- Punkt 8: Stärka landsbygdens styresformer
- Punkt 9: Förbättra genomförandet av politiken och göra den enklare
- Punkt 10: Förbättra resultat och ansvarskrävande

2.5 Förklaringen tar ett brett grepp på landsbygdsutveckling, och omfattningen och innehållet är förklaringens styrka eftersom alla delar av de aspekter som behövs för en livskraftig hållbar landsbygd i EU omfattas. EESK konstaterar dock att omfattningen också är dess svaghet eftersom den skapar en komplexitet utan utrymme för fokusering på EU-nivå. EESK vill med tanke på de betydande utmaningarna för landsbygdsområdena understryka vikten av att tillgängliga medel används på ett fokuserat sätt för att säkerställa att konkreta resultat uppnås. Fokuseringen måste baseras både på prioriteringar från respektive medlemsstat eller region och, vilket är viktigast, initiativen från landsbygdsbefolkningen.

⁽¹⁾ Se yttrandet om "Nästa steg för en hållbar europeisk framtid" (se sidan 15 i detta nummer av EUT).

⁽²⁾ Se yttrandet om *Vägen efter Paris* (EUT C 75, 10.3.2017, s. 103).

2.6 Innehållet i Cork 2.0 liknar till stor del innehållet i förklaringen från 1996 med skillnaden att frågor om klimat och digitalisering tillkommit.

2.7 EESK ser sig som en naturlig part i genomförandet av förklaringen och efterfrågar att kommissionen framöver redovisar framstegsrapporter om hur genomförandet fortskrider.

EU-fonder för politiken för landsbygdens utveckling

2.8 Alla länder i EU har landsbygdsprogram på nationell eller regional nivå som delvis är finansierade genom Ejflu, delvis med nationella medel (offentliga och privata). Programmen innehåller åtgärder som syftar till att bidra till hållbar utveckling i tre dimensioner – miljömässigt, socialt och ekonomiskt. De utformas av respektive medlemsland eller region och godkänns av kommissionen.

2.9 Ejflu tillhör de så kallade ESI-fonderna (Europeiska struktur- och investeringsfonderna) tillsammans med Sammanhållningsfonden (SF), Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF). Ett gemensamt regelverk⁽³⁾ styr det tekniska genomförandet av ESI-fonderna. Varje land har dessutom tagit fram partnerskapsöverenskommelser gemensamt för fonderna, med prioriteringar för genomförandet av politiken. Detta är ett led i genomförandet av målen i Europa 2020-strategin. Det finns således en nära koppling mellan fonderna och en strategi för fondsamverkan.

2.10 Inom ramen för Ejflu finns landsbygdsnätverk, dels på europeisk nivå genom det Europeiska nätverket för landsbygdens utveckling, dels på nationell och regional nivå. Nätverken skapar plattformar för möten och erfarenhetsutbyte och genom nätverkens verksamhet förbättras förutsättningarna för ett bra genomförande och god måluppfyllelse av landsbygdsprogrammen.

2.11 Regionkommittén har låtit göra en studie över i vilken utsträckning medel från ESI-fonderna används till landsbygdsutveckling⁽⁴⁾. Föga förvånande är Ejflu den fond där mest medel använts och används till detta ändamål. Andelen från övriga fonder är relativt till mycket låg. Eftersom landsbygdsutveckling är en horisontell fråga och viktig för en sammanhållen union anser EESK att insatser bör göras för att öka andelen.

2.12 ESI-fonderna har varit och kommer att vara de främsta medlen på EU-nivå för att genomföra intentionerna med Cork-förklaringarna. Nästa finansiella period i EU inleds 2021 och utformningen av politiken för denna period blir avgörande för hur väl intentionerna i Cork 2.0 kommer att förverkligas. EESK konstaterar därutöver att det för att förverkliga förklaringen och målen för politiken krävs en stark budget för ESI-fonderna.

3. Vidare åtgärder

Landsbygdssäkring

3.1 Punkt 1 i förklaringen anger att det bör finnas en landsbygdssäkring som kan säkerställa att landsbygdens potential speglas i EU:s politik och strategier. Landsbygds- och jordbrukspolitiken ska bygga på landsbygdens identitet och dynamik genom multisektoriella metoder och ta hänsyn till värdet av hållbarhet, social inkludering och lokal utveckling.

3.2 Att landsbygdssäkra kan innebära att på ett objektiva och systematiskt sätt ta hänsyn till och beakta landsbygdens särskilda förutsättningar. Det kan vara ett verktyg som visar hur politiska beslut påverkar landsbygden för att undvika att de påverkar den negativt.

3.3 Landsbygdssäkring förekommer till exempel i Finland, Storbritannien och Kanada. Den kan både vara obligatorisk och frivillig. I Nordirland finns sedan 2016 ett lagstadgat krav om landsbygdssäkring. Ländernas system påminner om varandra.

3.4 Om landsbygdssäkring ska ge resultat måste den vara obligatorisk. Den måste leda till att de som ska fatta beslut har ett bra underlag. En landsbygdssäkring som bara resulterar i en utredning och ett konstaterande men inte leder till att besluten påverkas vore meningslös.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013..

⁽⁴⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Evolution-Budget-Dedicated-Rural-Development-Policy.pdf>

3.5 Man måste också vara medveten om att det inom EU och inom ett medlemsland inte finns en landsbygd, utan flera olika landsbygder med olika möjligheter och förhållanden. Detta måste också återspeglas i landsbygdssäkring och i politiken både på EU-nivå och i medlemsländerna om landsbygdens utveckling ska nå framgångsrika resultat. Landsbygdsbefolkningen har också en roll i att bygga en identitet för platsen och verka för utvecklingen av denna samt i diskussioner och beslut om i vilken utsträckning landsbygdskaraktären ska bevaras.

Leader och lokalt ledd utveckling

3.6 Punkt 8 i förklaringen anger att man ska bygga på den succé och den "nedifrån-och-upp"-metod som Leader bygger på. EESK har i många dokument uttryckt sina ståndpunkter om EU:s sammanhållningspolitik, partnerskapen inom den, Leader-metoden och den nya metoden lokalt ledd utveckling.

3.7 EESK ställde sig bakom den analys som kommissionen gjorde redan i sin tredje rapport, från 2004, om sammanhållningen, där målet var att uppnå en mer balanserad utveckling genom att minska aktuella skillnader, förhindra territoriell obalans och förena regionalpolitik och sektoriell politik ⁽⁵⁾.

3.8 Kommittén kan dock konstatera att detta inte har uppnåtts och att det behövs en mer sammanhållen politik för landsbygden och den regionala utvecklingen.

3.9 EESK har också välkomnat principen om partnerskap som en effektiv metod för att främja programmen för ESI-fonderna. Partnerskapsprincipen innebär att utöver de traditionella ekonomiska och sociala aktörerna deltar även det civila samhällets organisationer, partner på miljöområdet, icke-statliga organisationer och organ som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män.

3.10 Leadermetoden är ett beprövat utvecklingsinstrument, där det offentliga och civila samhället deltar i ett lokalt partnerskap. EESK konstaterade redan 2011 att metoden också borde kunna få tillgång till medel inom alla ESI-fonder. Den har också varit en positiv faktor som bättre förenar stad och landsbygd ⁽⁶⁾. Metoden kan även användas i urbana miljöer, men EESK vill betona att detta inte bör ske på bekostnad av landsbygdens utveckling.

3.11 Under programperioden 2014–2020 har lokalt ledd utveckling (CLLD, Community-Led Local Development) inom Leader-metoden blivit ett nytt instrument där de fyra ESI-fonderna bidrar gemensamt. Lokal utveckling genomförs mest effektivt av dem som bor, verkar i och känner sitt område.

3.12 Minst fem procent av medlen från Ejflu ska genomföras genom lokalt ledd utveckling. Genom sin konstruktion som innebär att de fyra olika regelverken ska följas för var och en av fonderna har möjligheten begränsats till ett rationellt och enkelt utnyttjande. Inför kommande programperiod borde kommissionen lägga fram förslag på betydande förenklingar för att lokalt ledd utveckling ska nå sin fulla potential som ett verktyg för både land och stad, samt en lägsta andel fondmedel till metoden.

Tjänster och arbete

3.13 Faktorer som tjänster och arbete påverkar i vilken utsträckning människor vill eller har möjlighet att bo kvar i eller flytta till landsbygdsområden. En generell tendens i EU är att människor flyttar från landsbygdsområden, vilket skapar en nedåtgående spiral och minskar möjligheten att nå gemenskapsmål och FN:s mål för hållbar utveckling. Den demografiska utvecklingen kan bli en utmaning framöver och både unga och gamla människor i landsbygdsområden måste ha förutsättningar för god livskvalitet.

⁽⁵⁾ Se yttrandet om *Territoriell sammanhållning* (EUT C 228, 22.9.2009, s. 123).

⁽⁶⁾ Se yttrandet om *Leader – ett instrument för lokal utveckling* (EUT C 376, 22.12.2011, s. 15).

3.14 Tillgången på grundläggande offentliga och kommersiella tjänster som skola, hälso- och sjukvård, post, livsmedelsaffärer, kollektivtrafik och liknande kan variera mellan stadsområden och landsbygdsområden. Detta kan vara en faktor som är avgörande för människors val av var de vill och kan bo. För barnfamiljer kan t.ex. tillgång till fungerande barnomsorg påverka i vilken utsträckning föräldrarna har möjlighet att arbeta. I vissa delar av EU är tillgången på tjänster generellt sämre i landsbygdsområden än i stadsområden. Den fysiska planeringsprocessen bör ta detta problem i beaktande för att säkerställa att människors livskvalitet i landsbygdsområden inte blir lidande.

3.15 I flera EU-länder är arbetslösheten högre i landsbygdsområden än i stadsområden. Variationen är dock stor, vilket kan ses i statistik från Eurostat⁽⁷⁾. Samtidigt kan vissa företag vittna om svårigheter att hitta kompetent arbetskraft i landsbygdsområden. En skevhet kan därför skönjas i utbud och efterfrågan åt båda håll. Tendensen är att unga människor som vill utbilda sig söker sig till orter med universitet och högskolor och därefter inte flyttar tillbaka.

3.16 Integrationen av invandrare – och i synnerhet deras familjer – är och kommer att fortsätta att vara en utmaning för invånare på landsbygden under de kommande åren. Att eftersträva och upprätthålla ömsesidig hänsyn och respekt bör uppmuntras. Landsbygdsområdena skulle kunna erbjuda goda levnadsförhållanden för invandrarfamiljer. För länder med hög invandring – t.ex. av flyktingar och migranter – och arbetskraftsinvandring kan det vara en utmaning att finna arbetstillfällen men också en möjlighet att anställa.

3.17 I förklaringen är frågor om arbetstillfällen och utbildning framför allt belysta i punkterna 3 och 7. Frågan om service är mer indirekt belyst. EESK ser att gemenskapsinitiativ både direkt och indirekt har betydelse för utvecklingen, inte minst frågan om arbetstillfällen genom företagsstimulerande satsningar. Vad gäller tillgång på service är det i högre grad ett ansvar för respektive medlemsstat, även om t.ex. ESI-fonderna kan vara en katalysator.

Jordbruks- och landsbygdsutveckling

3.18 Jordbruks- och skogsområden upptar i storleksordningen 85 % av landområdena i EU med stora variationer mellan länder och regioner. Det brukade landskapet ger förutsättningar för produktion av livsmedel, foder, energi och fiber, men är också en källa för bevarande och produktion av kollektiva nyttigheter som ett rikt växt- och djurliv. Landskapet är en faktor som skiljer landsbygdsområden från stadsområden och utgör en unik aspekt för landsbygden i EU, och jordbrukssektorn har med sin starka koppling till marken en mycket viktig roll för landsbygden. Frågor om bevarande av landsbygds miljön och förvaltning av naturresurser är aspekter som belyses i punkterna 4 och 5 i förklaringen. Förutsättningarna för hållbart brukande och förvaltning är avgörande för de inneboende värdena i landskapet, vattenkvaliteten och den biologiska mångfalden.

3.19 Jordbruksproduktion är belyst i förklaringen, om än framför allt indirekt, och det går att läsa in att jordbruksproduktion (i form av livsmedel) i viss mån tas för given. Som nämns ovan är aspekterna för bevarande och förvaltning av miljöer och naturresurser mer explicit belysta. EESK vill belysa att jordbruksproduktion dels är en oundgänglig del i landsbygdsområden för att tillgodose samhällets efterfrågan på hållbara livsmedel och dels en motor för landsbygdsutvecklingen. De som är verksamma inom jord- och skogsbruk utgör en betydande del av landsbygdsbefolkningen, skapar arbetstillfällen och ger underlag för efterfrågan på service och tjänster. En viktig aspekt i sammanhanget är möjligheten för nya jordbrukare, inte minst unga, att ta över och vidga sina verksamheter. Andelen unga lantbrukare är låg och det behövs satsningar för att underlätta generationsskiften.

3.20 För en hållbar jordbruksproduktion krävs att de tre dimensionerna av hållbar utveckling, ekonomisk, social och miljö, möts. Den ekonomiska dimensionen kan i vissa fall vara avgörande för förvaltningen. Som exempel kan nämnas när artrika ängs- och betesmarker successivt minskar i omfattning p.g.a. minskad lönsamhet i animalieproduktionen med betande djur, vilket i sin tur har negativa effekter för den biologiska mångfalden. Detta är ett exempel på att om den ekonomiska bärkraften inte finns på företagsnivå så påverkar det den omgivande miljön, och på vikten av att lantbrukare får ersättning för de miljötjänster de utför.

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics_at_regional_level

3.21 EESK anser att jordbrukssektorn är ett område för landsbygdsutveckling där Ejflu har och bör ha det huvudsakliga ansvaret. Merparten av de medel som ligger i Ejflu är avsedda för jordbruksverksamhet och bör så vara, t.ex. i form av miljöersättningar, kompetensutveckling, stöd för områden med naturliga begränsningar och investeringsstöd. Andra områden i Ejflu, t.ex. energi, bredband och innovationsstöd, har positiva effekter för landsbygden i ett bredare perspektiv. Samtidigt är jordbruk en företagsverksamhet som andra och den målgruppen bör inte uteslutas från satsningar från andra ESI-fonder.

3.22 Dagens jord- och skogsbrukare kan ses både som producenter av ett landskap och förvaltare av ett landskap som tidigare generationer brukat. För många människor är det brukade kulturlandskapet en viktig faktor för ökad livskvalitet och dess betydelse för rekreation, friluftsliv och besöksnäring ska inte underskattas. Det inneboende värdet i landskapet och markresursen kan skapa affärsmöjligheter och möjligheter för en utkomst på många olika sätt.

3.23 En mer balanserad territoriell utveckling bör också omfatta en övergång till hållbara livsmedelssystem⁽⁸⁾. Att ta ett helhetsgrepp på livsmedelssystemen är avgörande för att komma till rätta med ekonomiska, miljömässiga och sociala utmaningar som hänger samman med livsmedelsproduktion och livsmedelskonsumtion och för att sörja för en god förvaltning av initiativ på flera nivåer och inom flera sektorer. Sådana initiativ omfattar exempelvis främjande av korta leveranskedjor som syftar till att förbättra landsbygdens utveckling genom att främja konsumenternas tillgång till en hälsosam och färsk kost⁽⁹⁾. Detta skulle också gynna lokala ekonomier och lokal jordbruksproduktion.

Innovation

3.24 Betydelsen av innovation kan inte nog understrykas för landsbygdens utveckling för att realisera och skapa nya idéer. Innovativa lösningar skapar förutsättningar för ett hållbart samhälle, t.ex. för landsbygdens bidrag till en mer kretsloppsriktad biobaserad ekonomi och klimatsmarta lösningar och, möjligheten att producera mer med mindre insatsmedel. Överföring av och tillgång till kunskap är en nyckelfaktor för att realisera innovativa idéer.

3.25 Ny teknik och nya innovativa produktionsformer ger goda förutsättningar för ökad hållbarhet i jordbruksproduktionen som resulterar i bättre djurvälstånd och möjlighet att producera mer med mindre insatsmedel i form av t.ex. växtnäring eller växtskyddsmedel. För att tillämpa ny teknik och realisera innovationer krävs i många fall omfattande investeringar som kan innebära ett risktagande för enskilda jordbruksföretagare. Det är ofta inte möjligt för den enskilde företagaren att ensam stå för risken. För att stimulera teknik och metoder som samhället efterfrågar bör investeringsstöd från t.ex. landsbygdsprogrammet vara en möjlighet. Det kan finnas en inneboende konflikt i jordbrukets tekniska utveckling och antalet arbetstillfällen eftersom ökad mekanisering och strukturell utveckling i många fall leder till färre arbetstillfällen, men den utvecklingen kan också ge mer ekonomiskt stabila arbetstillfällen.

3.26 Strategier för och genomförande av innovationssatsningar måste utgå från de behov som finns snarare än de medel som finns att tillgå. I punkt 7 i förklaringen lyfts behovet av ökad kunskap och såväl teknisk som social innovation fram, och man framhåller behovet av samarbete mellan aktörer för att utnyttja och dela information. Här kan gemenskapsinitiativ som Europeiska Innovationspartnerskap (EIP), t.ex. EIP-agri, vara behjälpliga genom sin "nedifrån-och-upp"-ansats som skapar nätverkande, kommunikation och utbyte mellan aktörer på olika nivåer, inte minst praktiskt företagande. För att ytterligare främja innovation i landsbygdsområden kan det vara lämpligt med stöd till "innovationsmäklare".

Digitalisering

3.27 Tillgång till höghastighetsbredband är i dagens samhälle en oundgänglig del av infrastrukturen och en förutsättning för ett välfungerande samhälle såväl i stads- som landsbygdsområden och påverkar såväl tillgången till arbetskraft som tillgången till arbete. Utvecklingstendensen är att allt mer sker online. I flera delar av Europa, framför allt på landsbygden, saknas dock fortfarande stabila lösningar. EESK betonar att detta inte är rimligt. Landsbygdsbor behöver bredband för sin säkerhet, t.ex. fungerande telefoni, och för sin levnadsstandard, t.ex. fungerande TV. Tillgång till bredband kan vara en faktor

⁽⁸⁾ Se yttrandet om "Mer hållbara livsmedelssystem" (EUT C 303, 19.8.2016, s. 64).

⁽⁹⁾ Detta tas upp i EESK:s yttrande på eget initiativ om "Det civila samhällets bidrag till utvecklingen av en övergripande livsmedelspolitik i EU", som enligt planen ska antas i december 2017.

som påverkar i vilken utsträckning framför allt unga personer väljer att bo kvar eller flytta. För företag är bredband en nödvändighet eftersom det i majoriteten av fallen inte går att bedriva verksamhet utan fungerande bredband. Som exempel kan nämnas betallösningar i ett allt mer kontantfritt samhälle, redovisning, e-handel eller i kommunikation med kunder. Jordbruksföretagande är ett exempel där IKT blir alltmer framträdande i nya tekniska lösningar.

3.28 Behovet av och möjligheterna med digitalisering är belyst i förklaringen. I de fall marknadskrafterna inte räcker för utbyggnad av bredband, vilket ofta är fallet i landsbygdsområden, anser EESK att möjligheter till stöd bör finnas. EESK anser att Eruf bör vara den primära källan för stöd för infrastruktur medan Ejflu bör kunna användas för mer finmaskiga och riktade satsningar. Därtill kan Europeiska investeringsbanken och Europeiska fonden för strategiska investeringar bistå, t.ex. genom innovativa finansiella instrument.

Landsbygdens roll för den cirkulära ekonomin och klimatförändringar

3.29 Landsbygdens roll i en kretsloppsriktad eller cirkulär ekonomi är betydande. I förklaringen omnämns cirkulär ekonomi i punkt 6, Främja klimatåtgärder, men den cirkulära ekonomin har ytterligare positiva aspekter vilket också är belyst i EESK:s yttrande om "Paketet för cirkulär ekonomi" ⁽¹⁰⁾. Ett hållbart kretslopp mellan stad och land är nödvändigt inte bara ur ett resursperspektiv utan bidrar även till att stärka lantbruket och minska importen av insatsmedel. Landsbygdsområden har således stor potential att bidra till ett mer cirkulärt samhälle, dels genom förmågan att ta hand om restprodukter som en resurs, t.ex. som gödsel- och jordförbättringsmedel, dels genom produktion av förnybar energi och biomaterial.

3.30 Ett led i minskningen av klimatutsläpp handlar om att minska användningen av fossil energi och att använda förnybar energi. Även här har landsbygden stora möjligheter att bidra, inte minst genom produktion av sol-, vind- och vattenenergi men också bioenergi. Produktion av förnybar energi kan dock ha stor inverkan på såväl boende som miljö och hänsyn till alla delar av den hållbara utvecklingen måste därför tas.

3.31 Klimatförändringarna handlar både om att minska effekter och om att anpassa sig till effekter. Landsbygdsområdena har, genom sina stora landområden av jordbruksmark och skog, stor potential att lagra kol och därmed bidra till minskade klimatutsläpp, samtidigt som produktionen i sig bidrar till klimatutsläpp. Bästa möjliga teknik bör användas i produktionen för att minimera utsläppen. Kompetensutveckling behövs på alla nivåer – från producent till beslutsfattare – i kombination med möjligheter till investeringar.

3.32 Sammanfattningsvis har landsbygdsområdena stor potential att bidra till ett hållbart samhälle och därmed till såväl FN:s mål för hållbar utveckling (Agenda 2030) som till klimatavtalet i Paris (COP 21), vilket framgår tydligt i Cork 2.0-förklaringen. Utmaningarna är dock stora och det krävs investeringar både bildligt och bokstavligen för att kunna möta dessa.

Förenkling

3.33 Vid diskussioner om stöd från EU:s fonder framhålls det ofta att politiken är komplicerad, både för stödmottagare och för myndigheter. Komplexiteten i politiken är belyst i punkt 9 i förklaringen. EESK vill betona att förenkling är en nödvändighet, både på EU-nivå och i det nationella och regionala genomförandet av politiken. Dagens system är så komplext att vissa undviker att söka stöd, och komplexiteten äventyrar därmed genomförandet och målpuppfyllelsen av politiken. För vissa typer av ansökningar krävs det i princip hjälp av en konsult för att kunna fylla i dem på rätt sätt. Rättssäkerheten för den enskilde måste ligga i fokus.

3.34 Inför nuvarande period, 2014–2020, sammanfördes administrativa regler för ESI-fonderna i en gemensam förordning ⁽¹¹⁾. Detta är i grunden positivt eftersom ökad samordning kan skapa vinster i effektivitet framför allt för myndighetsutövningen, medan vinsterna för enskilda stödmottagare troligen är mindre inte minst eftersom det inte är ofta som samma stödmottagare söker stöd ur olika fonder. Vinsterna kan eventuellt vara större för lokalt ledd utveckling i de länder där lokalt ledd utveckling genomförs i flera fonder. Effekterna av den gemensamma förordningen är en fråga som kan behöva ytterligare utredning.

⁽¹⁰⁾ Se yttrandet om "Paketet för cirkulär ekonomi" (EUT C 264, 20.7.2016, s. 98).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-regulation-common-provision-regulation-cpr>

3.35 Nuvarande landsbygdspolitik genom Ejflu genomförs genom landsbygdsprogrammen med uppställning av prioriteringar och fokusområden. Detta har skapat ett system där budgeten för programmet blir mycket fragmenterad eftersom indelningen i åtgärder, fokusområden och prioriteringar får egna budgetposter. Överblicken över programmen har blivit lidande och utformningen har skapat ökad administration för myndigheterna vilket i sin tur tar resurser från arbetet med programmets genomförande och därmed möjligheten att uppfylla programmets målsättningar.

3.36 I punkt 10 i förklaringen förs ett resonemang om att förbättra resultat och ansvarsutkrävande. Detta är också en ledstjärna för kommissionens budgetarbete där man under 2015 lanserade initiativet "EU Budget Focused on Result". Medborgare och skattebetalare måste kunna få information om vilka resultat politiken ger och i vilken mån målen med politiken uppfylls.

Bryssel den 6 juli 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
